CONCEPTUL NOII LEGI PRIVIND ASIGURAREA CALITĂȚII AERULLUI ÎNCONJURĂTOR

Pavel ZAMFIR

Este recunoscut faptul că o stare de sănătate bună a populației şi un mediu sănătos nu pot fi realizate în condițiile unei situații ecologice degradate, iar noile tehnologii din domeniul protecției aerului atmosferic nu pot de la sine să neutralizeze consecințele negative ale fenomenului de poluare a acestui component natural.

Prin urmare, pentru a proteja sănătatea umană şi mediul ca un tot întreg, este deosebit de important ca emisiile de poluanți să fie combătute la sursă şi, concomitent, să fie identificate şi puse în aplicare cele mai eficiente măsuri de reducere a emisiilor pe plan local, național şi comunitar, luându-se în considerare standardele, ghidurile şi programele Organizației Mondiale a Sănătății.

Un rol important în combaterea fenomenului poluării aerului înconjurător revine legislației, care stabileşte restricții şi reglementări specifice, ce țin de monitorizarea, plafonarea şi evaluarea emisiilor, gestionarea surselor de poluare şi protecția aerului.

Actuala legislație europeană privind calitatea aerului se bazează pe principiul că statele membre ale Uniunii îşi împart teritoriile în mai multe zone de gestionare, în legătură cu care trebuie să evalueze calitatea aerului. Principalele acte legislative care stabilesc limite în întreaga Europă includ Directiva privind calitatea aerului înconjurător şi un aer mai curat pentru Europa [1] şi Directiva privind evaluarea şi gestionarea calității aerului înconjurător [2].

O altă abordare în materie de legiferare în scopul îmbunătățirii calității aerului este stabilirea de limite anuale de emisii pentru anumite categorii de poluanți. În aceste cazuri, țările europene sunt responsabile pentru instituirea măsurilor necesare pentru a se asigura că nivelurile lor de emisii se situează sub plafonul național stabilit pentru anumiți poluanți conform Protocolului de la Göteborg, precum şi Directivei privind plafoanele naționale de emisii pentru anumiți poluanți atmosferici [3]. Conform raportului Comisiei europene,

politica și legislația UE pentru un aer curat impun îmbunătățirea semnificativă a calității aerului, pentru a se apropia de nivelurile recomandate de OMS.

În acest sens, este necesar să se intensifice eforturile comune în vederea realizării deplinei conformități cu legislația Uniunii în domeniul calității aerului și să se definească obiectivele și acțiunile strategice pe termen lung [4]. În scopul reducerii poluării, a unei mai bune integrări a cerințelor de mediu în politicile sectoriale și a întăririi cooperării cu comunitatea europeană, Uniunea Europeană a elaborat un set cuprinzător de acte legislative privind calitatea aerului [5], care stabilesc obiective și standarde legate de sănătate pentru o serie de poluanți atmosferici. În acest context, statele europene au, de asemenea, obligația de a se asigura că emisiile la nivel național nu depășesc plafoanele stabilite, iar informațiile actualizate privind concentrațiile a diferiți poluanți în aerul înconjurător sunt reale și puse în mod sistematic la dispoziția publicului.

O situație diferită de cea creată în UE în domeniul protecției aerului atmosferic, se atestă în Republica Moldova. Astfel, potrivit autorităților competente în domeniu, cantitatea de poluanți emiși în atmosferă de la toate sursele de poluare a fost evaluată în anul 2015 în volum de 210,1 mii tone, sau cu 10,0 mii tone mai puțin decât în anul 2016 (199,0 mii tone). În condițiile țării noastre, această situație este caracterizată de industrializarea lentă și neimplicarea din partea guvernării în vederea aplicării unor metode inovative de combatere rapidă a poluării [6]. Actuala Lege privind protecția aerului atmosferic nr.1422 din 17 decembrie 1997 (*Monitorul Oficial*, nr. 44-46 din 21.05.1998), atât după structură, cât și după conținut, nu reflectă aspecte importante ce țin de monitorizarea și evaluarea surselor de emisii, a emisiilor propriu-zise, clasificarea poluanților, plafonarea poluării etc. or, ea nu corespunde nici Directivelor UE în domeniu, care urmează a fi aproximate sau/și implementate direct în legislația națională. Astfel, în opinia noastră, se impune elaborarea și adoptarea unei noi redacții a legii (sau elaborarea unei noi Legi privind calitatea aerului înconjurător), care să instituie bazele juridice, politica de stat privind evaluarea calității aerului, desemnarea zonelor și a aglomerărilor și măsurile necesare pentru protejarea sănătății umane și a mediului întreg prin reglementarea măsurilor destinate menținerii

calității aerului înconjurător, acolo unde aceasta corespunde obiectivelor pentru calitatea aerului înconjurător stabilite prin reglementările legale și îmbunătățirea acesteia în celelalte cazuri.

Un proiect de lege, în acest sens, ar trebui să prevadă următoarea structură conceptuală:

Capitolul I. Dispoziții generale (Obiectul și domeniul de aplicare; noțiunile; stabilirea zonelor și a aglomerărilor).

Capitolul II. Competența autorităților administrației publice centrale și locale (Delimitarea funcțiilor, atribuțiile și responsabilită-țile autorităților și instituțiilor publice, cu competențe în domeniu, atribuțiile și responsabilitățile altor autorități publice centrale și locale).

Capitolul III. Evaluarea calității aerului înconjurător (Principii generale pentru evaluarea calității aerului înconjurător; metode de evaluare a calității aerului înconjurător în funcție de nivelul de poluanți: criterii de evaluare; regimul de evaluare*;* clasificarea zonelor și a aglomerărilor în regimuri de evaluare. în funcție de pragurile superior și inferior de evaluare; revizuirea clasificării în regimuri de evaluare; evaluarea calității aerului înconjurător privind dioxidul de sulf, dioxidul de azot și oxizii de azot, pulberile în suspensie (PM_{10} și $PM_{2,5}$), plumb, benzen și monoxidul de carbon; evaluarea calității aerului înconjurător în ceea ce privește ozonul; evaluarea calității aerului înconjurător privind arsen, cadmiu, mercur, nichel și benzo(a)piren; zona de protecție).

Capitolul IV. Gestionarea calității aerului înconjurător (Regimurile de gestionare; măsurile aplicabile în zone unde nivelurile sunt mai mari decât valoarea-limită; cerințele pentru zonele în care nivelurile sunt mai scăzute; măsurile aplicabile în cazul în care pragurile de alertă sunt depășite; contribuții din surse naturale; respectarea valorilor-țintă și valorilor-limită ale $PM_{2,5}$ pentru protecția sănătății umane; respectarea valorilor țintă și a obiectivelor pe termen lung pentru ozon).

Capitolul V. Planuri privind calitatea aerului înconjurător (Planuri de calitate a aerului; Planuri de menținere a calității aerului; poluarea transfrontalieră a aerului).

Capitolul VI. Informare și raportare (Informarea publicului; informarea, consultarea și participarea publicului privind planul de calitate a aerului).

Capitolul VII. Răspunderea pentru încălcarea legislației privind calitatea aerului înconjurător (Răspunderea pentru încălcarea legislației privind calitatea aerului înconjurător; răspunderea pentru prejudiciul cauzat mediului și sănătății populației).

Totodată, în calitate de anexe la lege, urmează a fi elaborate și aprobate: lista aglomerărilor și zonelor de evaluare a calității aerului înconjurător; lista poluanților atmosferici ce urmează a fi luate în considerare în evaluarea și gestionarea calității aerului înconjurător; criteriile ce urmează a fi luați în considerare la stabilirea valorilor-limită și pragurilor de alertă; criteriile pentru amplasarea punctelor de prelevare pentru măsurarea concentrațiilor poluanților atmosferici în aerul înconjurător într-o anumită zonă sau aglomerare; lista valorilor-limită pentru protecția sănătății umane.

Referințe:

1. Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător şi un aer mai curat pentru Europa (în continuare Directiva 2008/50/CE.
2. Directiva 96/62/CE a Consiliului European din 27 septembrie 1996 privind evaluarea și gestionarea calității aerului înconjurător.
3. Directiva nr.2001/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2001 privind plafoanele naționale de emisie pentru anumiți poluanți atmosferici (în continuare Directiva 2001/81/CE).
4. Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu ale UE Raport de țară – ROMÂNIA [Accesat 06.06.2018] Disponibil: http://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/report_ro_ro.pdf.
5. Air Quality Standards [Accesat 12.06.2018] Disponibil: http://ec. europa.eu/environment/air/quality/standards.htm.
6. Anuarele Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anii 2015-2016. Disponibil: http://ies.gov.md/.
7. COPACINSCHI, G., MÎRZA, V., CIOBANU, Z., VELEVA, A. *Sursele de poluare a aerului atmosferic* Disponibil: http://www.clima. md/files/CercetareSC/Publicatii/Mediul%20Ambiant%20nr%203%20Iunie%202005%20Copacinschi%20et%20al.pdf.